

Nationellt professionsprogram

Varför? För vilka? Vad? Hur?

Björn Engman, Linda Frenning, Miram Ilia och Maria Weiland

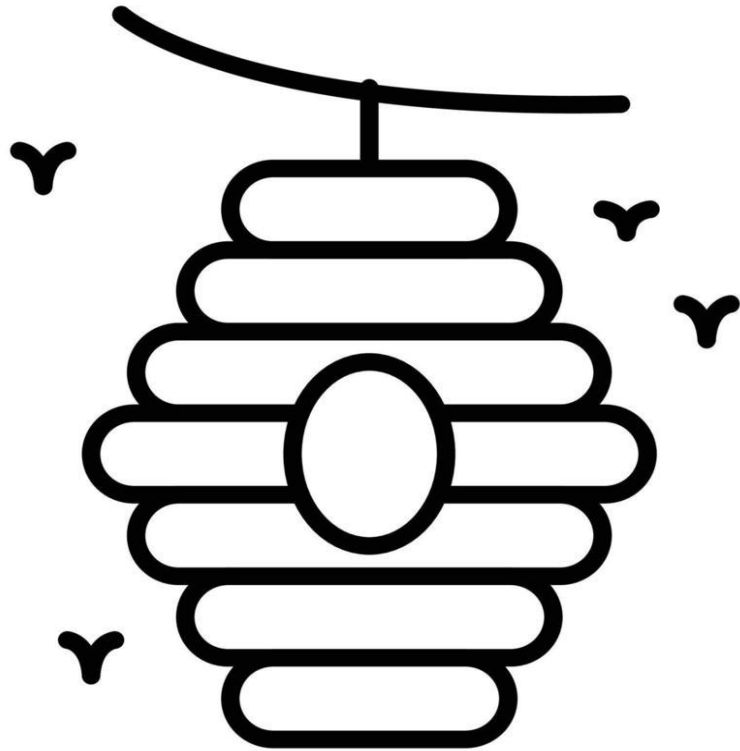
Resurscentrum – Lärande & Hälsa

KUL 25

2025-09-18

Vad vet du om det nationella
professionsprogrammets syfte och utformning?

**Samtala med din
bänkgranne i ca tre
minuter!**

Skollagen och professionsprogrammet – 2 kap. 34 §

- Det ska finnas ett nationellt professionsprogram för **rektorer, lärare och förskolelärare** som ska innehålla dels en **nationell struktur för kompetensutveckling**, dels ett **nationellt meriteringssystem**
- **Legitimerade** lärare och legitimerade förskolelärare **ska ges möjlighet** att delta i sådan **kompetensutveckling** som bidrar till att öka **yrkesskickligheten** och som kan ligga till grund för ett beslut om **meritering**

Vad ska professionsprogrammet bidra med?

- Tillgodose professionernas behov av relevant, kvalitativ och **kvalitetssäkrad** kompetensutveckling
- Öka skolyrkenas **attraktionskraft**
- Möjligheter till kompetensutveckling under **hela yrkeslivet**
- Mer **differentierad** kompetensutveckling
- **Tydligare** och mer rättssäkert system
- Ökade möjligheter för en **strategisk kompetensanvändning**
- Förutsättningar för att **koppla samman**:
 - systematiskt kvalitetsarbete,
 - kollegialt lärande,
 - praktikinrä forskning
 - och individuell kompetensutveckling
- Utveckla **undervisningen**
- Främja en likvärdig utbildning för **barn och elever** över hela landet

Beskrivning av målgruppen i Södertälje kommun

- *Hur många lärare, förskolelärare och skolledare berörs av professionsprogrammet i Södertäljes kommunala förskolor och skolor? Siffror från VT 2025*

Skolform	Legitimerade förskolelärare/ lärare	Varav förstelärare	Rektorer	Biträdande rektorer
Förskola	355	20 (FSU)	12	12
Grundskola	769	98	18	44
Gymnasieskola	94	17	4	5
Utbildning för vuxna	62	-	1	4
Modersmålsenheten	42	2	1	1
Totalt	1322	120	36	66

Vad är professionsprogrammet?

En nationell struktur för kompetensutveckling

Ett nationellt meriteringssystem

Den nationella strukturen

För legitimerade lärare och förskollärare kan poänggivande kurser och praktiknära forskning leda till meritering.

Du och professionsprogrammet: Egen reflektion

Du och professionsprogrammet: Nuläge

- Är du legitimerad lärare eller förskolelärare och undervisar på halvtid eller mer?
- Vilket år avlade du lärar- eller förskolelärarexamen?
- Hur många år har du varit yrkesverksam som lärare eller förskolelärare *efter* din examen?
- Vilka akademiska kurser har du läst efter att din förskole- eller lärarexamen utfärdats?
- Har du deltagit i ett praktknära forskningsprojekt?

Du och professionsprogrammet: Framåtblick

Skolverket

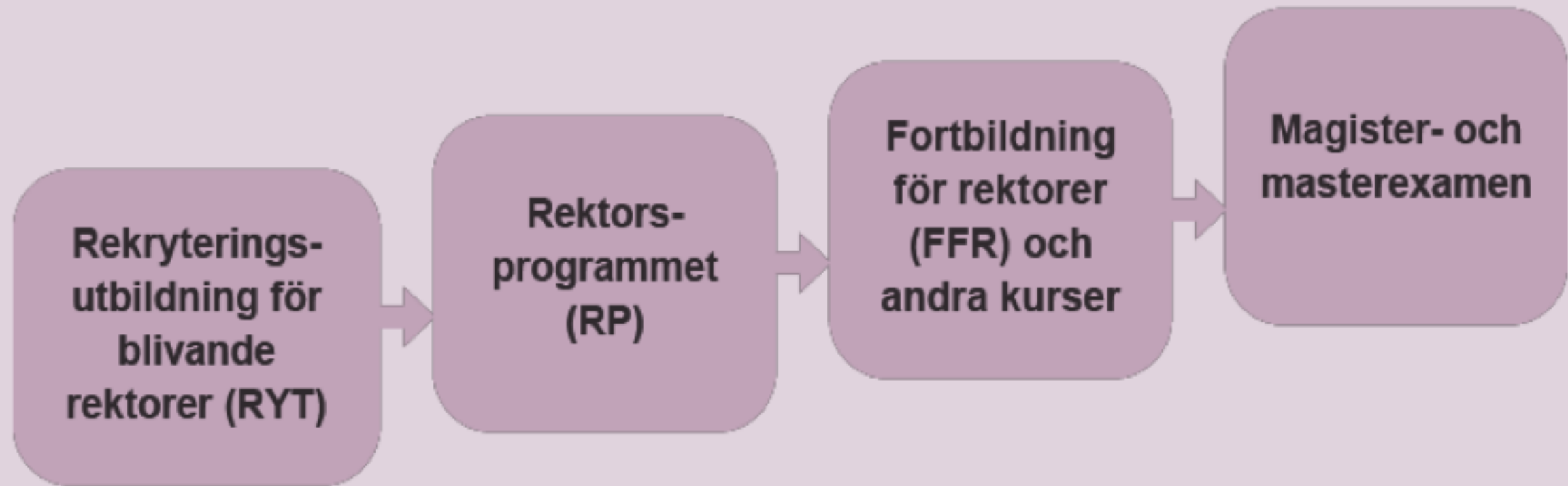
Kompetensutveckling

Ladok

<https://ladok.se>

Nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer

Nationellt meriteringssystem

Meriteringsnivå 1

Första steget i meriteringssystemet

Meriteringsnivå 2

Fördjupad, breddad eller specialiserad kompetens

Meriteringsnivå 3

Examen på avancerad nivå

Meriteringsnivå 4

Forskarexamen

Vem kan ansöka om meritering?

1. Du kan ansöka om meritering om du har lärar- eller förskolläraryrkeslegitimation
2. är yrkesverksam som lärare eller förskollärare i skolväsendet på minst halvtid (undervisar)
3. har varit yrkesverksam som lärare eller förskollärare i minst sex år efter din behörighetsgivande examen
4. har genomfört akademiska studier efter din behörighetsgivande examen.

Meriterande utbildning – vad räknas?

Utbildningen ska ha relevans för undervisning inom skolväsendet för att vara meriterande. Vilken utbildning som är meriterande beslutas av regeringen. Meriterande utbildning är poänggivande kurser,

- som är ämnesrelaterade, ämnesdidaktiska eller ingår i det förskolepedagogiska området
- som har relevans för ditt ledarskap med fokus på barn och elever, exempelvis kurser i mentorskap och konflikthantering
- som har inriktning mot pedagogiskt ledarskap samt mentorskap och handledning av kollegor och VFU-studenter
- i kognitionsvetenskap med relevans för lärare och förskollärare
- har inriktning mot specialpedagogik.

Professionsprogrammets två bärande delar

En nationell struktur för kompetensutveckling

Lärare och förskollärare

Rektorer

Akademiska kurser

Praktiknära forskning

Kollegialt lärande

För legitimerade lärare och förskollärare kan poänggivande kurser och praktiknära forskning leda till meritering.

Ett nationellt meriteringssystem

Legitimerade lärare och förskollärare

Meriteringsnivå 1

Meriteringsnivå 2

Meriteringsnivå 3

Meriteringsnivå 4

Praktiknära forskning – vad räknas?

Med praktiknära forskning avses sådan forskning som sker i samverkan mellan forskare och förskollärar- och lärarprofessionen utifrån förskolans och skolans behov av kunskap för att förbättra verksamheten.

För att din medverkan ska vara meriterande,

- Ska du aktivt ha deltagit i hela eller delar av en forskningsprocess.
- Ska du tillsammans med forskare exempelvis varit med i processen att identifiera behov och formulera forskningsfrågor, planera forskningsprojektet, samla in data och/eller analysera, tolka och sprida resultat.
- Räknat i tid ska deltagande motsvara minst fem veckors arbete på heltid.
- Forskaren som är ansvarig för forskningsprojektet ska intyga deltagandet.

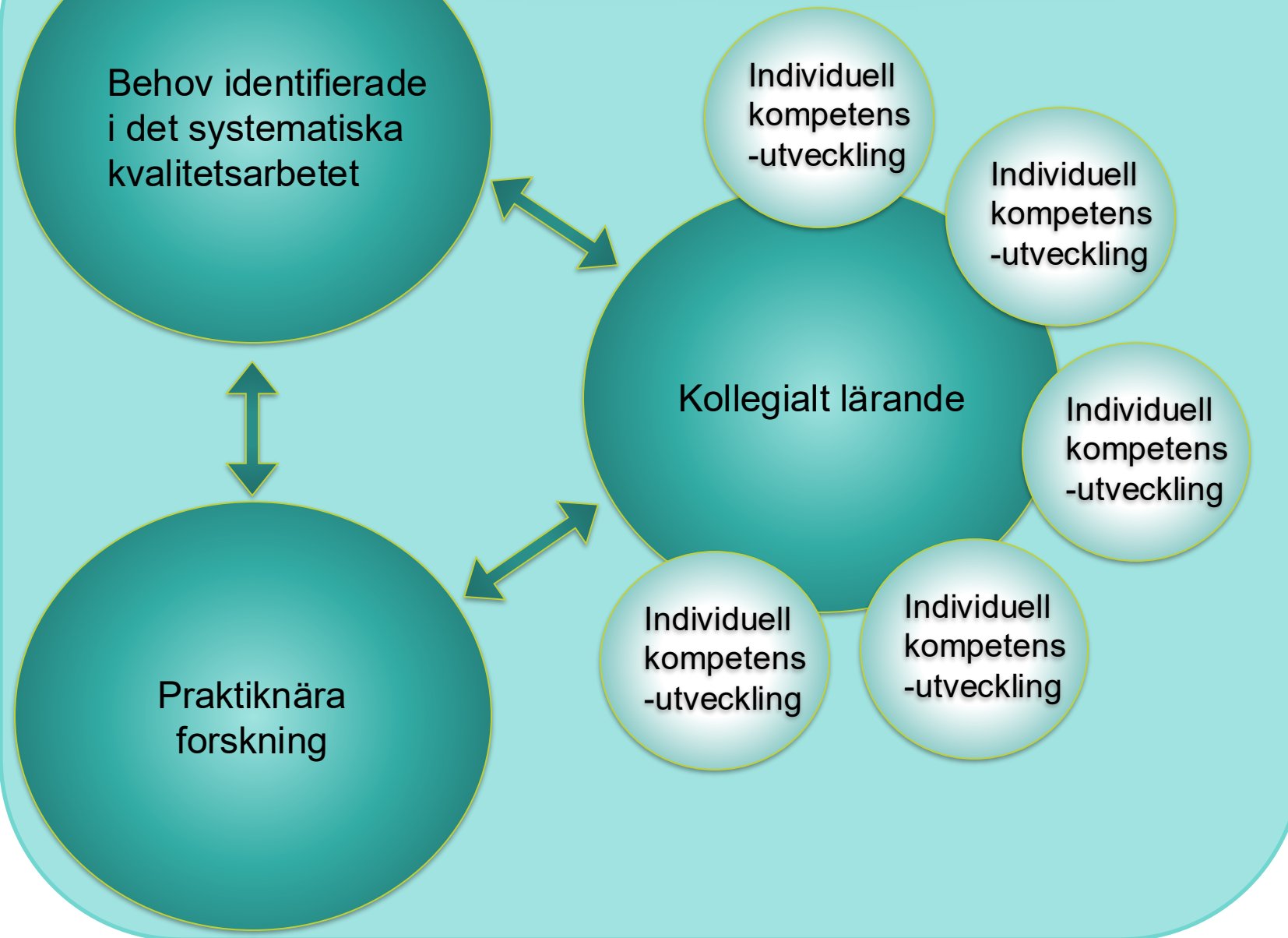
Som förskollärare och lärare i Södertälje kommun har du möjlighet att delta i praktiknära forskning inom ULF och Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS)

Fördjupat kollegialt lärande inom professionsprogrammet

- Olika former av gemensamt arbete, där kollegor tillsammans undersöker sambandet mellan undervisning och elevers lärande
- Riktas mot barn och elevers behov
- Bygger på en kultur som visar en ömsesidig vilja att dela erfarenheter så att gemensam kunskap utvecklas
- Genomsyras av systematik, dokumentation, analys och kritisk granskning
- Den vetenskapliga grunden är en förutsättning, liksom att bidra till beprövad erfarenhet
- En kontinuerlig process som pågår över tid

Det fördjupade kollegiala lärandet har potential att vara en central arena, för att professionsprogrammets implementering ska göra skillnad för barn och elever.

Professionsprogrammet

Hur ser vi tillsammans till att det nationella professionsprogrammet gynnar både professionerna och eleverna?

Kloka förberedelser

- Kartlägga genomförd kompetensutveckling
- Se över individuella behov i relation till verksamheten
- Ta fram kompetensutvecklingsplaner för individ och verksamheter
- Ta reda på intresse för meritering
- Planera i god tid och på lång sikt

Både medarbetare och arbetsgivare har en aktiv roll i detta!

Dags för frågestund

Hör gärna av er med frågor och funderingar!

bjorn.engman@skolasodertalje.se linda.frenning@skolasodertalje.se

miram.ilia@skolasodertalje.se maria.weiland@skolasodertalje.se